

menoj vodil parno pralnico. Clokes, od katerega sem jaz kupil svoj del, je imel pa še bolj raznovrstno življenje. Bil je vojak, godec, trgovec s klavirji, imel je in sedaj ima žrebčarijo, in je bil večkrat sam šel kupovat na Škotsko ponije, kakih pet let že kupčuje z zemljišči v Kaliforniji, pridobil in zgubil je že nekajkrat znatne svote, sedaj je prodal pralnico in misli zopet začeti prodajati klavirje, ako dobi dobrega sodruga. Jaz pa, ko se dobro seznanim s pralnico in jo trdno osnujem, pojdem na Sandviške otoke, da si ogledam tamošnjo lesno obrt in trgovino, katera je nekda jako ugodna, kolikor sem izvedel.

Poučni in zabavni drobiž.

Odkod beseda »komis« za vojaški kruh. Ko je v tridesetletni vojski prišel Wallenstein v Stralsund, niso mogli oni kraji, kamor je vojska došla, nategniti dosti kruha. Nabirali so kruh po vaseh in mestih, kjer vojakov ni bilo. Da bi se pa kruh lažje nabavil so, oblastnije v sporazumljenju z vodjami čet poverile dobavo kruha posebni komisiji. Kruh, katerega je preskrbovala ta komisija zvali so „Commissionsbrode“, kar se je skrajšalo v „Commisbrod“ ali „Commis“.

D' Antes in Puškin. V Ober-Sulzu v Alzaciji je umrl te dni v 85. letu Francoz d' Antes (baron Heckeren), kateri je dne 10. februarja 1837. leta v dvoboju ubil največjega ruskega pesnika Aleksandra Sergejeviča Puškina. D' Antes je 1830. l. moral ostaviti francosko politehnično šolo, ker je preveč agitiral proti Ludoviku Filipu. Naudušen privrženec pale vlade, bežal je v Vendee, kjer je organizoval vstanek v prid vojvodinje Berri. Po ponesrečenem vstanku je bežal iz Francije in šel v Peterburg, in vstopil v ruski gardni polk. Bil je prijazen, lep častnik, ki si je hitro pridobil ljubezen žensk in napravljajl skrbi soprogom. Jedna prvih lepotic v Peterburgu je tedaj bila soproga Puškinova. Dvoranil jej je mladi francoski častnik, a vendar imel zaupanje njegovega soproga. Kmalu so o tem govorili po vsem Peterburgu in pesnik je dobival pisma, v katerih se mu je pisalo, da mu je soproga nezvesta. Puškin se je sklenil prepričati, če je kaj resnice na tem. Nekega večera je povabil Francoza k sebi. Ko so se nekaj časa pogovarjali, je šel ven, in nazaj prišedši je tako močno zaprl vrata, da je luč ugasnila. Soproga se je pri tem močno prestrašila. Da jo potolaži, jo je Puškin z roko gladil po lici. Sedaj je šel iskat drugo luč. Ko prinese luč, so vsi trije bili jako iznenadeni. Puškin je bil soprogo v temi s sa-jami namazal, a sedaj je videl te saje na lici in čelu častnikovem. Stvar je bila sedaj jasna. Drugi dan je bil dvoboj in je Francoz ustrelil Puškina v trebuh. Dva dni je ležal Puškin v smrtnih bolečinah. Ta dvoboj je vzbudil največjo nevoljo v ruskih krogih. Francoz je po noči skrivaj pobegnil iz Peterburga, ker se mu ni zdelo več varno. Šole so bile zaprte v znamenje žalosti. Puškinova soproga še sedaj živi.

Novice.

— **Mestni občinski svet ljubljanski** se je posvetoval dne 20. t. m. o stavbinskega odseku poročilu glede regulacijskega načrta. Ta se bo predložil še posebni enketi v pretres. Vsekako nujno je, da se brž ko mogoče določi regulacijski načrt za ljubljansko mesto in da se more prihodnjo pomlad že v celem obsegu po tem načrtu graditi.

Volitve v deželni zbor Kranjski. Včeraj so volile kmetske občine in so vsled silne agitacije duhovščine proti narodni stranki voljeni jedino kandidatje katoliške stranke in sicer v Ljubljanski okolici: Franc Povše in Gabrijel Jelovšek; v kamniško-brdskem okraji dekan Tomaž Kajdiž;

v kransko-loško-tržiškem okraji Oton Detela in vikar Andrej Kalan; v radoljsko-kranjsko-gorskem okraji župnik Janez Ažman; v okraji Postojina-Planina-Senožeče-Lož-II. Bistrica Fran Modic in Josip Zelen; v vipavsko-idrijskem okraji: Matej Lavrenčič; v novomeško-kostanjeviško-krškem okraji: Viljem Pfeifer; v okraji Trebnje-Zatična-Žuženberk-Mokronog-Litija-Radeče: Franc Košak, dr. Franc Papež in kurat Ignacij Žitnik; v kočevsko-ribniškem okraji kanonik Karol Klun in Primož Pakiž; v črnomeljsko-metliškem okraji župnik France Schweiger. Od novo voljenih poslancev jih je 8 že dosedaj bilo v deželnem zboru, osem je pa novih poslancev. Od dosedanjih poslancev kmetskih občin trije niso več kandidovali, jeden je umrl, štirje so pa propali pri volitvah. Propali so: starosta slovenskih posl. Luka Svetec, Janko Kersnik, Fran Višnikar in Fran Arko. V kakšnem duhu bode deloval nov deželni zbor, ta najbolje kaže, da je katoliška stranka vanj tudi volila Josipa Zelena, kateri je bil prejšnja leta redno kandidat nemškutarjev na Notranjskem.

Dijaško podporno društvo »Radogoj« je imelo dne 16. t. m. svoj letni občni zbor. Predsednik g. Ivan Hribar je otvoril zbor. Tajnik g. dr. Danilo Majaron je poročal o društvenem delovanju. Odbor je minolo leto podelil 9 letnih ustanov in sicer pet po 200 gld. in štiri po 100 gld. Za letošnje leto je odbor dovolil ednemu dijaku letnih 200 gld. in enajsterim po 100 gld. Dovolile so se še nekatere manjše podpore. Veliko vrednih in potrebnih prostic ni moglo dobiti podpore, ker ni bilo denarja. Blagajnik g. Plantan je poročal o društveni imovini. »Radogoj« ima 36.132 kron nedotakljive glavnice. V pretečenem letu je imelo društvo 2841 kron dohodkov in 2940 kron izdatkov. Predsednikom je zbor per acclamationem zopet volil g. Iv. Hribarja in podpredsednikom g. ces. svetnika Ivana Murnika. V odbor so se volili in sicer za Ljubljano gg.: kurat Anton Koblar, dr. Danilo Majaron, notar Ivan Plantan, profesor Simon Rutar, ravnatelj Andr. Senekovič, dr. Ivan Tavčar in nadinžener Fr. Žužek; za Trst g. dr. Gustav Gregorin; za Istro g. Slavoj Jenko; za Goriško g. prof. dr. Ivan Kos; za Koroško g. Vekoslav Legat; za Štajersko g. dr. Josip Serneč in za Kranjsko izven Ljubljane g. dr. Jak. Šegula. Zaupna moža društvena sta gg.: Franc Hauptman, c. kr. profesor v Gradci in dr. Ivan Simončič, skriptor c. kr. vseučiliščne knjižnice na Dunaji. Društvo minolo leto ni moglo tako delovati, kakor bi bilo rado, ker so razni dohodki vsled potresa izostali. Upati je, da bo z naprej boljše. Rodoljubje, zlasti imoviteji se pa prosijo, da ne zabijo toli važnega društva in ga znatno podpirajo. Gre se tu za našo mladino, nado slovenskega naroda.

— **Gledališki vlak v Zagreb.** Osnovalec se je poseben odbor za prireditev slovenskega gledališkega vlaka v Zagreb. Odbor v svojem oklicu poudarja bratsko vez, ki veže Hrvate in Slovence in pozivlja Slovence, da čim mnogobrojneje posetijo kraljevi Zagreb in si ogledajo novo lepo, ravno otvoreno hrvatsko gledališče. Vlak se odpelje iz Ljubljane dne 8. decembra t. l. ob 6. uri 25 minut zjutraj in dojde v Zagreb ob 11. uri dopoldne. Odhod iz Zagreba je isti dan zvečer ob 11. uri 50 min. in dohod v Ljubljano dne 9. decembra ob 4. uri 17 minut zjutraj. Kdor bi se ne hotel s tem vlakom, posluži se lahko tekom osmih dnij vsakega drugega poštne vlaka. Vožnja stane iz Ljubljane tja in nazaj v I. razredu 8 gld., v II. 6 gld. in III 4 gld. Oglašila sprejema potovalna pisarna; Schmarda & C. v Ljubljani.

— **Stari denar.** Stare dvajsetice in četrtaki sprejemajo se le še do konca tega leta kot plačilo pri c. kr. blagajnicah in uradih. V navadnem prometu ta denar ne velja več. Goldinarski bankovci pridejo iz prometa koncem tega leta. Pozneje se bodo mogli oddajati kot plačilo le še pri c. kr. blagajnicah in uradih. In sicer to poslednje skozi pol leta, to je do konca junija 1896., nadaljnega pol leta se bodo ti bankovci le še pri glavnih blagajnicah mogli oddati.

— Družbi sv. Cirila in Metoda v Ljubljani so v zadnjih petih tednih poslali: Gospod Fran Prislan v Braslovčah 2 gld. 62 kr.; gosp. Ivan Pignatari v Črničah pri Gorici iz nabiralnika 2 gld. 40 kr.; g. Rajko Arce v Ljubljani 1 gld.; g. K. Fiegel v Tržiči na Primorskem 2 gld.; slavno uredništvo „Slovenskega Naroda“ v Ljubljani zbirko darov v mesecih juliji, avgustu in septembru v znesku 651 gld. 11 kr.; podružnica na Greti 6 gld. 20 kr.; šentpeterska moška in ženska podružnica v Ljubljani skupaj 420 gld.; g. Ivan Šapla v Šturiji iz nabiralnika 2 gld. 50 kr.; kamniška ženska podružnica 37 gld. 30 kr.; podružnica za Stičino, Višnjo Goro, Št. Vid in Krko 100 gld.; vipavska podružnica 27 gld.; podružnica v Žalci iz nabiralnika 5 gld.; č. gosp. Viktor Steska, kapelan v Kočevji, 2 gld.; g. prof. M. Pletersnik v Ljubljani 1 gld.; gospodična Ludivika Košenini v Mokronogu 1 gld.; g. Jos. Sancin v Predloki 1 gld. 20 kr.; č. g. Jos. Rozman, kapelan v Sp. Dravbergu, 12 gld., nabranih za velikovsko šolo med rodoljubi v Slov. Gradci; šišenska podružnica 280 gld. (med temi je 100 gld. pokroviteljnine od gosp. Jakoba Matjana, posestnika v Zg. Šiški, in 50 gld. kot drugi del podružnične pokroviteljnine); iz nabiralnika g. Fr. Bratina v Ajdovščini 3 gld. 40 kr.; č. g. J. Virant v Mokronogu iz nabiralnika „pri Lipi“ 6 gld. 20 kr.; č. g. Ivan Zagorjan, župnik v Radečah, 2 gld.; N. N. strojevodja v radeški papirnici, 1 gld.; ženska podružnica v Sežani po gdč. Mariji Skrinjar 124 gld. 21 kr.; „prijatelj naše družbe“ v Tržiči 5 gld. 15 kr.; podružnica za konjiški okraj iz nabiralnika „pri Slonu“ 8 gld.; slavno upravnništvo „Mira“ v Celovci zbirko 741 gld. 65 kr.; blagosrečna rodoljuba g. Vinko Majdič, veletržec v Kranji in g. Ivan Perdan, veletržec v Ljubljani, vsak 100 gld.; podružnica v Žalci 45 gld. gosp. Ivan Milohnoja v Kamniku iz nabiralnika v gostilni pri Kendi 3 gld. 40 kr. in iz onega v gostilni pri „Sokolu“ 1 gld. 76 kr.; „prijatelj naše družbe“ v Tržiči zopet nabral 3 gld. 65 kr.; podružnica v Brežicah 100 gld. pokroviteljnine in moška podružnica v Trstu je v mesecih septembru in oktobru nabrala darov 123 gld. 85 kr. — Bog blagoslovi vse milosrčne darovalce!

Blagajništvo družbe sv. Cirila in Metoda.

— Na novomeški gimnaziji se je za prvi razred dovolila paralelka.

— Kupčevalca z dekleti, nekega Mojzesa Schiffmanna je prišla te dni na južnem kolodvoru tukajšnja policija. Schiffmann je imel pri sebi dve dekleti, katere je baje kupil za 420 gld. nekje v Zagrebu iz namena, da jih odvede ne ve se kam. Na ljubljanskem kolodvoru je edna teh ujetnic prosila policaja, da naj ju oprostijo. Schiffmann je na to ponudil policaju 50 gld., katerih pa ta ni sprejel, temveč je ponudnika aretoval. Dekleti so izpustili.

— Na zadnji veliki Elizabetin semenj v Ljubljani se je prignalo 946 konj in volov, 645 krav in 57 telet, skupaj 1648 glav. Kupčija je bila posebno za govejo živino jako živahna.

Semenj v Črnomlju, ki je vsako leto v torek po kvartni nedelji, in bi letos padel ravno na dan pred svetim dnevom dne 24. decembra, se je preložil na dan 17. decembra 1895. leta.

— Nesreče. V Spodnji Šiški pal je posestnik po domače Miklavžek samo 4 metre visoko tako nesrečno s kozolca, da je na mestu mrtev obležal. — V Zgornjih Dolah pri Škocijanu je pala z drevesa 30letna Ana Zagorc. Poškodovala se je tako, da je drugi dan umrla. — Sedemletni sin Jakob Vovk iz Suhorja pri Postojni se je igraje s samokresom ustrelil v nogo tako, da je še isti dan umrl.

— Ustrelil se je minole dni neki infanterist 27. pešpolka. Uzrok samomoru ni znan.

Posledica borznega kraha.

Dne 9. t. m. bil je velik polom na dunajski borzi. Širile so se vznemirljive novice o evropskem položaju. Kazalo je, da je velika svetovna vojska že pred durmi. Govorilo se je, da je Angleška že Turčiji izročila ultimatum, da so Rusi pripravljeni, da prestopijo turško mejo. Pripovedovalo se je o nasprotji mej velevlastmi zaradi orijentskega vprašanja. Papirji so hitro padali. Vse te govorice so bile izmišljene ali pretirane. Sedaj, ko je minul strah, je jasno, da se je od neke strani nalašč provzročil ta strah in konec vsega je bil, da so Rotšildi, ki znajo take dneve uprizoriti in porabiti, za nekaj milijonov bogateji, dočim so mnogi drugi postali iz bogatinov berači.

Koliko polomov je prouzročil ta krah, se ne ve. Marsikoga, ki je dosedaj veljal za premožnega, ni več na borzo, ker ne more več poravnati svojih dolgov. Minoli teden v petek se je v dunajskem pratru ustrelil bankir F. A. Freund, ki je tudi bil žrtva omenjenega dne. Pokojnik je bil posestnik menjalnice in izdajatelj finančnega lista „Fortuna“, torej mož, ki je veljal za izvedenega v borznih stvareh in je tudi drugim dajal svete. Našel je umirajočega neki policijst in spoznal ga je v pratru ravno sprehajoči se borzijanec, kateri je bil pa srečnejši, da ga ni ugonobil omenjeni dan. Freund je bil še v najboljših letih, srečno oženjen in veljal je za premožnjega, dokler ni prišel zadnji polom. Kot mladi mož je bil dolgo prokurist tvrdke Klinkstein, ki je izdajala časopis „Fortuna“. Ko je pred leti umrl načelnik te bančne hiše, je Freund prevzel njeno vodstvo in jo dve leti vodil na račun dedičev.

Ko se je oženil z Iv. Eyfler, hčerjo premožnega veletržca, je dobil sredstva, da je sam prevzel to banko in jo prepisal na svoje ime. Kupčije so mu šle po sreči. Njegova menjalnica je imela zaupanje prebivalstva, kakor javalne kake druga in njegovo premoženje se je vedno množilo. Zadnje čase je bil močno zamotan v borzne špekulacije. Ko ga je popustilo več sodrugov v nesrečnem trenutku, je bil njegov propad neizogibljiv. Prizadeval si je pobotati se z upniki na borzi, a se mu ni posrečilo.

Primankljaja ima pokojnikova blagajnica četrta milijona goldinarjev.

Freund je trgoval za druge na borzi in bodo tako ne le ljudje na Dunaji, temveč tudi drugod izgubili. Iz Gradca se je že oglasilo deset oseb, da imajo pri njem vloženih 15.000 gld. Sicer se pa govori, da niso poloma krive le borzne špekulacije, temveč je s svojo rodbino tudi preveč potratno živel. Dokler so mu borzne kupčije dobro šle, je to bilo mogoče, a sedaj, ko se je jel denarni trg majati, se je pa to čutilo.

Malo pred smrtjo ga je bil srečal štabni častnik in ga vprašal, če se je bati, da zgubi, kar ima pri